

Anti-Pestprotocol CBS Groen van Prinsterer

Algemeen

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Dit is een probleem dat we serieus nemen en willen aanpakken. Hieraan zijn een aantal voorwaarden verbonden.

Wat is pesten.

Plagen is geen pesten; plagen is een incident, de ene keer doet de één het, de andere keer een ander. De kinderen zijn aan elkaar gewaagd. Je moet leren om tegen plagen te kunnen. Het is niet altijd leuk, maar het is niet bedreigend.

- * Iemand wordt gepest als hij langere tijd blootstaat aan opzettelijke negatieve handelingen.
- * Iemand wordt bewust gehinderd of pijn gedaan.
- * De pester gebruikt een vorm van geweld.
- * Er is een ongelijke verhouding, de pester misbruikt zijn macht.
- * Het slachtoffer heeft er moeite mee zich te verdedigen.

Voorbeelden van pesten:

een kind isoleren, insluiten of opwachten;
een kind belachelijk maken of uitschelden;
lichamelijk geweld gebruiken;
dingen afpakken of kapot maken;
roddelen of fluisteren;
bedreigen/chanteren;
pesten via sociaal media.

Voorwaarden voor de aanpak van pestgedrag.

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwiigende groep), leerkrachten en de ouders/ verzorgers.
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.
- Op iedere school is een vertrouwenspersoon/intern contactpersoon aangesteld. Op CBS Groen van Prinsterer beschikt men over 2 personen namelijk Nineke Kupers en Zjannet Horlings.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn: een problematische thuissituatie, een voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen), voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt, voortdurend met elkaar de competitie aan gaan of een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.

Preventie

We besteden in elke klas aandacht aan het belang van je goed voelen binnen de groep. Samen met alle leerlingen gaan we op zoek naar wat ze nodig hebben om zich veilig en gelukkig te voelen op school en hoe ze elkaar daarbij kunnen helpen. Dit doen we o.a. met de methode 'Leer- &veerkracht.' We zijn in de zomer van 2023 gestart met dit traject.

Op school stellen we regelmatig een onderwerp in de klas aan de orde. Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, pesten, aanpak van ruzies etc. kunnen aan de orde komen.

Hiernaast krijgen alle klassen preventief Rots en Water. Tijdens deze training leren kinderen basisvaardigheden voor het respectvol met elkaar omgaan.

We combineren de basislessen met hetgeen wat de groep nodig heeft. Hierin hebben ouders, kinderen en de groepsleerkracht een inbreng.

Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

Hiernaast zijn alle leerkracht zich bewust van goed voorbeeldgedrag. In de omgang spreken de leerkrachten respectvol met elkaar en laten elkaar in hun waarde.

Alle kinderen zijn op de hoogte van de schoolregels; elke klas geeft eigen woorden aan deze regels en de regels hangen in elke klas.

Signalering.

* Groeimeter en Successpiegel.

Alle kinderen vullen, vanaf groep 5, de Groeimeter en de Successpiegel in. Als hieruit naar voren komt dat er sprake is van mogelijk pesten volgt er altijd een gesprek (afhankelijk van de situatie met leerkracht of intern begeleider).

* Observatie

Leerkracht en ouders letten vooral op de volgende signalen bij kinderen:

- Het kind klaagt over pestgedrag.
- Het kind verandert extreem van gedrag.
- Het kind wil niet naar school.
- Het kind klaagt over niet te herleiden lichamelijke klachten zoals buikpijn.
- Het kind werkt en speelt veel alleen.

* Kinderen weten dat ze naar de leerkracht kunnen komen

Er is op school altijd ruimte voor een gesprek met de leerkracht, intern begeleider, directie etc.

* Leerlingenraad

Omgaan met elkaar, schoolregels en pesten zijn regelmatig onderwerpen die besproken worden met de leerlingenraad.

* Ouders

Ouders zijn op school welkom voor een gesprek met leerkracht, intern begeleider of directie.

Aanpak

Voor de specifieke aanpak, zie de bijlage.

- * Stelling nemen als school

Duidelijk zijn; wij accepteren dit niet.

- * Rots en Water

De Rots en wateraanpak wordt geïntensiveerd. Er wordt terugverwezen naar het eerder geleerde. Waar nodig kan ervoor gekozen worden om een specifiek Rots en Water traject in te zetten.

- * De hele groep betrekken

Gepeste, pester en klasgenoten betrekken bij problematiek.

Waar nodig kan er gekozen worden voor de steungroep aanpak. Deze aanpak is bekend bij de intern begeleider en de gedragscoördinator. Per situatie wordt gekeken wie hierin de leiding neemt.

- * Delen expertise

Leerkracht, intern begeleider en gedragscoördinator gaan in gesprek. De verantwoordelijkheid wordt gedeeld en er wordt gezocht naar passende oplossingen.

- * Ouders betrekken

Een situatie waarbij pesten voorkomt is niet op te lossen zonder steun van ouders. School en ouders van betrokken leerlingen zullen al vanaf een vroeg stadium met elkaar in gesprek gaan. Samen komen tot een oplossing is het uitgangspunt (niet schuld zoeken, dader aanwijzen en eenzijdig straffen).

- * Externe deskundigen

Soms is de expertise van school niet groot genoeg en is het helpend om externe deskundigen te raadplegen. Soms is het ook wenselijk voor het team of de groep kinderen als er iemand van buitenaf meekijkt naar de situatie.

- * Schorsing/verwijdering

In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden door de directie.

Betrokkenen bij pesten

- * Het gepeste kind

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat ook uit. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep en durven ze weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn om uitgelachen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp zeker niet uitkomt. Een kind dat wordt gepest, praat er thuis en op school niet altijd over. Vaak hebben kinderen extra zorg nodig bij het verwerken van pestgedrag. Dat is ook onze eerste én belangrijkste zorg. Hierbij is het noodzakelijk om maatwerk te leveren, omdat de benodigde hulp heel erg persoonsgebonden én situatieafhankelijk is. Bij het bepalen van het hulptraject hebben we altijd nauw overleg met de betreffende ouders. In het kader van dit pestprotocol wordt dit niet verder uitgewerkt. Enerzijds is dit, omdat er altijd, zoals reeds gemeld, sprake is van een maatwerktraject, anderzijds omdat dit protocol specifiek in gaat op het signaleren en aanpakken van het pesten.

* De pesters

Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Met het vertoonde pestgedrag gaat ze dat gemakkelijk af en ze krijgen andere kinderen mee in hun pestgedrag richting het slachtoffer. Ook pesters hebben op termijn last van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om vriendjes voor lange termijn te maken en een vriendschap op te bouwen en te onderhouden op andere gronden dan die van macht. Pesters laten naar een enkel kind of meerdere kinderen ongewenst sociaal gedrag zien, dit kan een negatieve sociale ontwikkeling tot gevolg hebben. Pesten kan een aantal oorzaken hebben:

- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken.
- Het moeten spelen van een niet-passende rol.
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas.
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; iemand is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd.
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau)
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid) of juist een te sterk gevoel voor autonomie.
- Een negatief zelfbeeld, weinig eigenwaarde.
- Een te positief zelfbeeld, zichzelf geweldig vinden en neerkijken op anderen.
- Een problematische thuissituatie, negatief voorbeeldgedrag van ouders/verzorgers.
- Een kind dat in een andere situatie zelf slachtoffer is of is geweest. Om te voorkomen weer het mikpunt van pesten te worden, kan een kind zich in een andere omgeving vervolgens als pester gaan opstellen; laten pesten doet pesten.

* De meelopers en de zwijgende middengroep

Sommige kinderen blijven op afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Dit zijn de zogenaamde "meelopers". Er zijn ook kinderen die niet merken of willen weten dat er gepest wordt in hun directe omgeving. Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf het slachtoffer te worden, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen. De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest, de zwijgende middengroep. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen. Het is belangrijk deze leerlingen tot helpers te maken. Het heeft echt zin om op te staan tegen het pesten. Zodra andere kinderen het gepeste kind te hulp komen of tegen de pesters zeggen dat ze moeten ophouden, kan de situatie positief veranderen. Het pesten wordt dan minder vanzelfsprekend. De situatie, voor met name meelopers, verandert dan door het ongewenste karakter dat het pestgedrag krijgt. Het wordt voor potentiële pesters duidelijk dat de groep het niet normaal vindt en niet bereid is om mee te gaan in het pestgedrag.

* Ouders

Ook de ouders kunnen een belangrijke rol spelen. Ouders van kinderen die gepest worden en de pesters zijn (natuurlijk) altijd emotioneel bij het onderwerp betrokken. Ouders van kinderen die niet direct bij het pesten zijn betrokken, kunnen meer afstand nemen.

Digitaal pesten

Regelmatig worden we op school geconfronteerd met digitaal pestgedrag dat in de thuissituatie plaats vindt. Thuis wordt er gebruik gemaakt van sociaal media en houdt u als ouder toezicht. We kunnen ouders informeren/voorlichten/adviseren maar we kunnen niet het gedrag in de thuissituatie veranderen. De grens tussen thuis en school ligt soms onduidelijk. Als ouders naar school komen in verband met pestgedrag op social-media bespreken we de verantwoordelijkheid die ouders zelf hebben bij deze problematiek. We zullen op school de kinderen voorlichten over het gebruik van digitale middelen en het voortvloeiend gedrag dat we op school zien oplossen. Hiernaast kunnen er lessen besteed worden aan het digitaal pesten en zouden hier digitale afspraken uit voort kunnen vloeien.

Stappenplan bij digitaal pesten

Stap 1 Bewaar de gestuurde berichten en probeer berichten waarin pestgedrag uit voorkomt te bewaren. Vertel aan leerlingen hoe ze gesprekken kunnen opslaan, een print screen kunnen maken, hoe ze berichten kunnen afdrukken of hoe ze een foto maken van het telefoonscherm.

Stap 2 Blokkeer de afzender wanneer dit mogelijk is. Als de leerling op een chatroom zit kun je vaak onbekende mensen blokkeren of een melding maken van ongewenst gedrag.

Stap 3 Neem contact op met de ouders van de gecyberpeste leerling (en wanneer mogelijk is ook met de ouders van de leerling die cyberpest). Geef ouders en leerlingen tips. Daarnaast is het samen doorlopen van het stappenplan van aanpak van belang.

Stap 4 Wanneer niets meer vanuit school mogelijk is, verwijs de ouders dan eventueel door. Er zijn diverse contactpunten die ouders kunnen adviseren voor verdere afhandeling buiten school. Ouders kunnen bellen met:

- De onderwijstelefoon : 0800 5010
- De vertrouwensinspectie : 0900 111 3 111 3

Stap 5 In het geval dat een leerling stelselmatig wordt belaagd is er sprake van Cyberstalken. Ouders kunnen dan aangifte doen bij de politie.

Stap 6 Verwijs de gecyberpeste/cyberpestende leerling dat er een vertrouwenspersoon aanwezig is op school.

Bijlage specifieke aanpak

Begeleiding van de gepeste leerling:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het Pesten
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil
- Sterke kanten van de leerling benadrukken
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s)
- Het gepeste kind niet over beschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Begeleiding van de pesters:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, zich buitengesloten voelen)
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden ☐ In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD